

Muovin puolustuspuhe Pohjanmaalta

KOTISEUTURAKAS MAAILMANMATKAAJA

RANI PLASTIN TARINA, OSAT 1 JA 2

Svenolof Karlsson

Rani Plast 2016 ja 2017

256+276 sivua, 25 + 25 euroa

Käsi sydämelle. Tiesittekö, että biopohjainen ja biohajoava muovi ovat eri asioita? ”Monet biopohjaiset aineet eivät ole biologisesti hajoavia, kun taas monien biologisesti hajoavien aineiden alkuperä on fossiilinen.”

Tämä ja paljon muita yllättäviä asioita käy ilmi pohjanmaalaisen Rani Plast -yhtiön historiasta, joka on veteraanitietokirjailija Svenolof Karlssonin laatutyötä.

Kotiseurakas maailmanmatkaja kertoo paitsi yhdestä yrityksestä, myös koko toimialasta sekä firman kotipaikasta Teerijärvestä. Teerijärvi eli Tärjärvi on kuin *Taru sormusten herrasta* -romaanin Kontu, syrjäisen maakunnan järvimaisemissa sijaitseva idyllinen kylä, josta on tapana lähteä aika ajoin kaukomaille.

Ensimmäisen osan päähenkilö on Nils ”Nick” Ahlbäck (1928–2014), yksi Rani Plastin perustajista. Yritys tekee alkuvuosina muun muassa puutarhaletkua, sähkökaapeleiden suojaunoksia, läpinäkyviä polyyteenipusseja, muovikalvoja ja -mattoja.

Muoviset kaupakassit tulevat mukaan tuotevalikoimaan 1960-luvulla. Ahlbäck johtaa taistelua markkinaosuuksista ja niukasta raaka-aineesta isompien kilpailijoiden kanssa. Toiminnan jatkaminen on ajoittain kiinni siitä, saako yhtiö muutaman kymmenen tuhannen markan yrityslainan.

Konkurssin uhka leijuu ilmassa, mutta Nils Ahlbäck ei anna periksi. Hän selviää sydäninfarktista 55-vuotiaana, ja pian sen jälkeen Rani ostaa valtionyhtiö *Tervakosken* muovituotannon.

Toisessa osassa päähenkilöt ovat Nilsin lapset *Ulrika* (1961) ja *Mikael* (1964), joiden johdolla Rani vakiinnuttaa asemansa Suomen suurimpien muoviyritysten joukossa. Alan kartellia pyörittänyt ”horisontaalinen kilpailunrajoitusjärjestely”,

Hyvää ja huonoa

+ **ELÄVÄÄ.** Runsas ja monipuolinen kuvitus.

- **HARMILLISTA.** Hakemisto puuttuu.

myyntiyhtiö *Muoviteollisuuden Oy* joudutaan purkamaan.

1990-luvun alun lama iskee muoviteollisuuden rajusti. Vain 29-vuotias Mikael Ahlbäck joutuu irtisanomaan 170 ihmistä. ”Kyyneleet valuivat”, mutta siitäkin selvitään.

Karlsson tekee historiikista ajankohdittaisen nostamalla esiin muovin ongelmia. Muoveistahan on tehty julkisessa sanassa jo niin paha asia, että jotkut viettävät parhaillaan ”muovitonta maaliskuuta”.

Rani Plastin tarina on vastalääkettä muovikammolle. Vastuuntuntoiset muovialan yritykset ovat kehittäneet pakkausmuoveista entistä kevyempiä, ohuempia, nopeammin hajoavia ja helpommin kierrätettäviä.

Suomalainen muovitehdas ei voi vaikuttaa siihen, että muualla maailmassa muovioskia heitetään luontoon. Ahlbäckeillä ei ole syytä hävetä elämäntyötään.

Matti Virtanen

TOIMITTANUT Eija Pöysä

Työllisyys on kaikkien asia

TYÖLLISYYSKYSYMYS

Jouko Kajanoja (toim.)

Into 2018

430 sivua, 27 euroa

Talouspoliittisen keskustelun keskeinen aihe on työllisyysasteen nostaminen. Keskustelijat vetävät vain usein käyttöä eri suuntiin. Työttömyyden aktiivimallin ympärillä käytävä kamppailu on esimerkiksi tästä. *Työllisyyskysymys*-kirjassa monimutkaista kokonaisuutta pohtii 25 asiantuntijaa.

Teemoja ovat talusteoriat, työvoimapolitiikan nykytila, työtömyyden taloudellinen ja henkinen vaikutus ihmiseen, sosiaaliturvan ja koulutuksen yhteys työllisyyteen, työn muutokset ja niiden osuus työllistymisessä.

Laajaan teokseen tuovat selkeyttä numeeriset tietolaatikat esimerkiksi sosiaalisista yrityksistä ja työttömyyden kustannusvaikutuksista julkiselle sektorille.

Erilaisilla talusteorioilla on suuri käytännön merkitys työvoimapolitiikassa. Vallitsevan uusklassisen mallin mukaan talouden toimijoita ovat yksilöt ja heidän valintansa. Työttömyys, etenkin pitkittynyt, on yksilön oman valinnan tulos. Tähän aktiivimallin puolustuskin nojaa.

Uusklassinen talusteoria ei huomioi ympäristön ja sen muutosten – teknologian kehitys, lama – osuutta työttömyyden taustalla. Teoria olettaa, että ihminen työskentelee vain rahan vuoksi, ja siksi avustusten saaminen vain heikentää työtömyyden taustalla.

Kirjassa esitellyistä työttömille suunnatuista kokeiluista on saatu hyviä tuloksia.

Pekka Wahlstedt